

סיפורי צדיקים

גליון 464
שנה י' תשפ"א

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

כיבוד אב ואם

אומר רבן שמעון בן גמליאל, כל ימי הייתי מכבד את אבי ולא הגעתי לחלק המאה מן הכבוד שעשה עשו לאביו, כי אני בשעה שהייתי נותן לו אוכל ורוחץ ידיו, או מכבד ומרבץ לפניו, הייתי לובש הבגדים הישנים ביותר, כדי שלא ללכלך בגדי, וכשאני יוצא לשוק אני לובש בגדים נאים, ואילו לעשו היתה מעלה זו, כי כשבא לשרת את אביו, היה לובש את בגדיו החמודות ואומר, אין כבוד לאבא לשרתו בבגדים פשוטים, אלא בבגדי מלכים, ובשכר כיבוד אב שקיים עשו, נתן לו הקדוש ברוך הוא כל אותה טובה מרובה שיש לזרעו בעולם הזה, שראינו שבשעה שנודע לעשו שיצחק נתן את הברכות ליעקב, נשא קולו ובכה והוריד שלש דמעות, האחת מעינו הימנית, האחת מעינו השמאלית והשלישית נשארה תלויה ועומדת, ולא יצאה לחוץ שלא היה בה שיעור, יוצא שלא היו שלש דמעות שלמות, ואף על פי כן זכה לכל הטובה שיש להם, אף על פי שעשו היה רשע גמור. על אחת כמה וכמה, אדם שהוא ירא שמים שמקיים המצוה הזאת, בודאי יהיה שכרו מרובה.

מעם לועז

פרשת השבוע

מומחים הזהירו אותו לבל יוריד הון של עשרים אלף לירות לטמיון. צר לו פנה אל המרא דאתרא הרה"ק רבי בנימין מנדלסון זיע"א, שהשיב לו בדברים נמרצים, אם אין על פי הלכה חטים אחרות, הוי מאמין בחי העולמים וזורע על משקל לשון הירושלמי שהובא בתוס' (שבת לא). הוא מילא אחרי דבריו בתום לב, הוא גם לא היסס לציית לפסק דינו של ה"חזון איש" שלא לזרוע בחול המועד, למרות שבהצטרף שני הנתונים יחדיו היו הסיכויים להצליח אבודים.

ולמרבת הפלא נשתלחה ברכה בתבואות קוממיות, ושומרי מצוה לא ידעו דבר רע. כיון שנודע הפלא ברבים, באו נציגי קיבוץ השומר הצעיר וטענה בפיהם, היתכן, היבול הצליח משמע שהוריעה היתה טובה, ובכן עליכם להוסיף על המחיר ששילמתם לנו עבור הזרעים. השיבו אנשי קוממיות, הקדוש ברוך הוא שלח את ברכתו למקדשי שביעית, מה לכם ולברכה זו? הובא הדבר להכרעת רבי בנימין מנדלסון רבו של המושב, אנשי הקיבוץ החילוני הסכימו הפעם לקבל את פסק דינו, והוא קבע שעל פי הדין מחוייבים אנשי קוממיות להוסיף לקיבוץ שליש על הסכום ששולם בעד הזרעים.

ושבתה הארץ שבת לה' (כ"ה - ב') מסופר על הרה"ק ה"חזון איש" זיע"א, שבתחילת שנת תשי"ג במוצאי שביעית, פנו תושבי המושב קוממיות אליו בשאלה, ילמדנו רבנו, כלום רשאים אנחנו לחרוש בחול המועד סוכות לקראת זריעת החורף? כי קיים חשש שלא נספיק עד עונת הגשמים ונהיה צפויים להפסד מרובה אחרי שהשבתנו את כל עבודת הקרקע בשביעית. השיב להם ה"חזון איש" וכי מי יאמר לכם שתאחרו את עונת הגשמים, שמא תקדימו יותר מדי ונמצאתם מפסידים דוקא בגלל העבודה בחול המועד? שמעו אנשי קוממיות לעצתו ולא חרשו בחול המועד.

והנה שנה זו שחונה היתה בתחילתה, שנעצרו הגשמים עד חנוכה, ומושב קוממיות שהתאחר בוריעה היה היחיד בכל רחבי הנגב, שהצליח ביבול שדותיו, והיה פלא בתוך פלא, שאותה שנה האמורה במוצאי שביעית לא היו לחקלאי קוממיות חטים לזרוע, לפי שלא רצו להשתמש בחיטי שביעית. אחרי עמל רב עלה בידם להשיג באחד הקיבוצים הסמוכים, חטים שבורות ומתולעות שנשארו מהשנה הששית, ולא היו ראויים לזריעה כלל. ראש ענף הפלחה במושב ר' יחיאל וייס לא ידע לשית עצה בנפשו, הכל שחקו עליו,

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:04 ת"א: 8:07 ר"ת: 8:39

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:48 ת"א: 7:03
פרשת בהר-בחקותי

התגנבה לליבו, הייתכן, בעיצומה של תפילת ראש השנה, ראשו של זה נתון בדברים פחותים מעין אלה, ביום כה נשגב חורג החסיד מכוונת התפילה בשל קמצוץ אבקת ריח? פליאה, וכיוון שעלו הדברים בהרהור לבו, עלו ועמדו לפני כיסא הכבוד בעת שישב קודשא בריך הוא על כס משפט, כשקטגור וסנגור עומדים זה מול זה, מתנצחים ומתאבקים.

צהל הקטגור ובא בטענה: ריבונו של עולם, ראה כי גם חסיד גדול זה מתלמידי חביבך, אין ראשו נתון ביום הנורא לתפילת היום, אלא בקמצוץ טבק שגורם לו תענוג וקורת רוח גשמית, כיצד רוצה הנך לזכותו בדין? השפיל הסנגור את ראשו בכאב ובמבוכה ולא מצא מילים שיסנגרו על יהודי זה. באותה שעה עומד הבעל שם טוב הקדוש בבית מדרשו, ראשו ולבו נתונים למאבק האיתנים המתחולל מול כיסא הכבוד, וליבו דואב, מביט הוא בחרדה ורואה כיצד מידת הדין מקטרגת על תלמידו הגדול, מנסה הוא ללמד זכות, להשיא עצה ואין שועה לדבריו, הקטגור עומד בשלו ואף הולך ומתחזק בטענותיו. מוסיף הבעל שם טוב אומץ ומפציר למען נפש תלמידו, אך מידת הדין גברה והגורה נגורה.

עיניו הטהורות מוצפות דמעות של רחמים על תלמידו, בוכה הבעל שם טוב ממעמקי לבו שמא ניתן בכל זאת למצוא לו פתח של זכות ולזכותו בשנה טובה, עומד הרבי שרון על מרפקו, מפעם לפעם מנגב את זיעתו, מתאמץ לבטל את הגזרה הנוראה המרחפת על תלמידו, לאחר מאמצים רבים מצליח הבעל שם טוב לפתוח סדק של רחמים במסך הדין הנורא.

הנה הכרוז משמיע, באם אותו יהודי שהרהר בלבו רעה על החסיד, ידון ויפטוק את המעשה לכף זכות, תוסר ממנו הגזרה הרעה. נושא הבעל שם טוב הקדוש את עיניו בתקווה, אנחה כבדה מתמלטת מפיו והוא ממשיך בתפילתו, וכי מה בידו לעשות, מנוע הוא מלגלות ולספר על המעשה שאירע, רק אם אותו יהודי ימצא כף זכות מעצמו, יציל את תלמידו החסיד ויוריד מעליו את הקטרוג.

ליל הושענא רבה, בית מדרשו של הבעל שם טוב הקדוש הומה גם עכשיו, קהל רב בא לומר את התיקון במחיצת הבעל שם טוב, חמימות שוררת בבית המדרש הגדול, בחוץ נושבת רוח סתיו בחזקה, מרעידה את העצים ומשילה מעליהם את העלים. האנשים יושבים סמוכים זה לזה דיבוק חברים, שקועים בספר המונח לפנייהם וממלמלים את התיקון..

היזהר בני לנפשך מאוד, חשוב רק טוב על כל יהודי באשר הוא סיפור זה התחרש בראש השנה באחת השנים אצל הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, תפילת ראש השנה התנהלה לאיטה, יחד עם עשרות תלמידיו הקדושים וסתם יהודים פשוטים שהגיעו מכל קצות מעזיבו וסביבותיה, עסוקים בעבודת יום הדין, מפילים תחינתם ובקשתם לפני בורא העולם שיזכה אותם בשנה טובה.

עומד הבעל שם טוב במזרח בית המדרש, ודומה שרק גופו נמצא שם, ואילו רוחו מפליגה הרחק הרחק. פניו בוערות כלהבת אש והוא לא נע ולא זע, שקוע בשרעפיו, מלאכים יחפוץ וחיל ורעדה יאחזון ויאמרו הנה יום הדין, אימת יום הדין ניכרת בכול, גם פשוטי העם שבאו לחזות בבעל שם טוב ולהתבונן בתפילתו, רועדים מאימת יום הדין.

תלמידיו הגדולים של הבעל שם טוב שקועים בתפילתם, מתלהבים בהתלהבות יקוד קודש שהולכת וגוברת מרגע לרגע, זה עומד סמוך לכותל פניו שטופות באגלי דמע, זה עומד כשראשו טמון במחזור ומתייפח בבכי, אחד מהם הלה מתנועע מעל גבי המחזור בהתלהבות רבה, לעתים סופק כף בהתלהבות, לעתים עוצר בעצמו, תומך את ראשו בידו וממולל את זקנו העבות מכווץ עיניו בהתבוננות ומחשבה עמוקה, ולעתים מושיט את ידו לעמקי הכיס, מוציא מבלי משים קופסה של טבק, נוטל קמצוץ ושואף את ניחוחו החריף עמוק לריאותיו, ומיד ממשיך בהתלהבות כמקודם בעבודתו הקדושה, שקוע התלמיד הרחק הרחק בשרעפיו, ולא שם לב שקופסת הטבק נשמטה מכיסו ונפלה בנקישה חלשה על רצפת בית המדרש.

זמן מה עבר והתלמיד הושיט את ידו כהרגלו פעם נוספת אל כיסו להוציא את קופסת הטבק, והנה הכיס ריק, השפיל התלמיד את מבטו לארץ והבחין בקופסת הטבק הזרוקה על הרצפה, התכופף והושיט את ידו, נטל את הקופסה והרימה מן הארץ, והוציא שוב קמצוץ טבק, תחב באפו ועד מהרה המשיך בתפילתו, כאילו מאום לא אירע, שב להתבוננותו ברזי התפילה, אימת יום הדין חזרה ושרתה עליו ונראה היה כאילו מקרה זה נשכח.

אך לא כן היה, אחד מפשוטי היהודים תושב מעזיבו' שישב בבית המדרש, הבחין כיצד תשומת לבו של החסיד ניתקה לרגע קצר מן התפילה אל קופסת הטבק, וכעין תרעומת

משל ונמשל

מפני שחושב שהכל מגיע לו

בספה"ק "חובת הלבבות" כתוב שמידת "הכרת הטוב" היא אחת המידות הבסיסיות והכרחיות בעבודת השי"ת, והסיבה לכך שהאדם לא מכיר טובה לבוראו, היא מפני שחושב שהכל מגיע לו.

משל לזוג שבמשך שנים רבות גידלו בביתם יתום ודאגו לכל מחסורו. היתום הרגיש בביתם כבתוך שלו, ולא חש שלמעשה עושים אתו חסד במשך שנים כה ארוכות, באחד הימים הגיע עני לבית ונתנו לו נדבה הגונה, ופיו לא פסק מלברך את בעל הבית ולהודות לו על חסדו הגדול. לנוכח ברכות אלו של העני, שאלה בעלת הבית את בעלה: מדוע העני שעשינו לו טובה פעם אחת, מודה לנו כה רבות, ואילו היתום שאנו מגדלים בביתנו ומשפיעים עליו טובה כה גדולה ותמידית, אינו מודה לנו אף פעם? אמר לו בעלה: אם תרצי אוכל לגרום לו ליתום שיתחיל להודות לנו. הוא קרא ליתום ואמר לו: גידלנו אותך במשך שנים הרבה עד עכשיו, ואנו שמחים שהקב"ה זימן לנו מצוה כה חשובה, אולם עכשיו גדלת ויש באפשרותך לעמוד ברשות עצמך, לכן, אני מציע לך שתעזוב את ביתי ותנסה לחיות חיים עצמאיים. הדברים נפלו על לבו של היתום באופן קשה מאד, אך בליט ברירה הוא יצא לרחוב, ניסה להתפרנס ולמצוא אוכל, ניסה למצוא מקום מגורים וכו', לצערו לא עלה הדבר בידו, רעב ונושפל הוא הסתובב ברחובות, כשראה אותו אותו אדם, קרא לו ואמר שהוא רואה שהוא אינו מסתדר לבד ולכן, הוא יקבל אותו שוב בשמחה לביתו כפי שהיה עד כה. מאותה שעה ואילך ידע אותו יתום כיצד להודות למטיבו, העובדה שנישאל אותו מכל הטובה שהיתה לו, החדירה לדעתו את הידיעה שעושים עמו חסד תמידי ועליו להכיר טובה ולהודות על כך.

הנמשל: האדם חי בעולמו של הקב"ה, וה' משפיע עליו חסד תמידי ללא הרף, אולם האדם שהורגל לכל זאת אינו חש בטובה הגדולה ואינו יודע להודות לה' על כך, אולם כאשר האדם נקלע ח"ו לצרה או כשפוקדת אותו חלילה מחלה, אזי הוא מבין שכל חייו וכל נשימה שלו הינם חסד שהבורא יתברך מעניק לו באותו רגע, באותה שעה הוא לומד גם כיצד להודות לה' על חסדיו התמידיים, והוא מכיר טובה לה' על כל מה שהוא עושה למענו תמיד.

עפ"י ה"בן איש חי" זיע"א

גם היהודי שקטרג בלבו על החסיד בראש השנה יושב יחד עם הציבור, הוא מנסה לקרוא את הכתוב לפניו ולשקוע בספר, אך ללא הצלחה, אדי הזיעה והחום שממלאים את בית המדרש נראה שנכנסו ובאו למוחו, ראשו כאילו נתון בערפל כבד, מחשבותיו רבות מתערבבות זו בזו ללא סדר, וראייתו מעורפלת. התאמץ האיש לנער את הערפל, לגרום למחשבותיו להתרכז בתיקון, וככל שהתאמץ והתכוון, כן הלך הערפל והתפור וכמו מאליה צפה ועולה תמונה בראשו,

הוא רואה כיצד החסיד מתכופף ומרים את קופסת הטבק בתפילת ראש השנה, ותמה מדוע נזכר במקרה ההוא שכמעט נשכח ממנו, אך התמונה לא הרפתה ממנו, והמחשבות החלו לרדוף זו את זו, מדוע חשבתי רעה על אותו חסיד מופלא? הרהר בצער, בוודאי עשה את מה שעשה מסיבה מוצדקת, וטעם הטבק בוודאי החיה את נפשו בעת שמחשבותיו עסקו בספירות ומדרגות עליונות, בוודאי היה מוכרח לדבר כלשהו כדי להשיב את רוחו, הוא עשה זאת לטובה, ואני החשבתי לו לרעה. חשק היהודי את שפתיו בכאב ודוק של דמעות הציף את עיניו, לבו התמלא רגשות חרטה.

לאחר הרהורים רבים החליט בלבו: אלך אל הבעל שם טוב הקדוש והוא בוודאי ידריכני בדרך ישרה לתקן את אשר עשיתי. עד מהרה מצא את עצמו עומד נבוך קמעה מול עיניו הטהורות והאוהבות של הבעל שם טוב, הוא לא ידע כיצד להתחיל בדבריו, עד שלפתע פרץ בבכי נורא תוך כדי שהוא משיח למקוטעין את אשר אירע בראש השנה, אנא יורני רבנו דרך תשובה סיים את דבריו בקול חנוק ומיוסר. הביט בו הבעל שם טוב בחמלה, וזיק של שמחה ריצד בעיניו, הרהר מעט ואחר נשא מבטו והתחיל מספר ליהודי את אשר התחולל בשמי רום, כיצד גרמה מחשבתו לקטרוג וגור דין נורא נגזר על אותו חסיד, היהודי עמד עמידה אומללה כשהוא נחרד, האומנם עד כדי כך הזקתי לו? זעק בקול לא לו, האין דרך תשובה ותקנה? עתה בני, הוסר הקטרוג מעל היהודי, אמר הבעל שם טוב בקול אוהב, בזכות לימוד הזכות שלימדת על החסיד, אך להבא היזהר בני לנפשך מאוד, חשוב רק טוב על כל יהודי באשר הוא.

צ'ין אדם לחברו

חסד עם ילד קטן

מסופר על הרה"ק מטשיבין זיע"א, שבחן קבוצת נערים צעירים, בסוף הבחינה הבחין בנער בן עשר שאינו יודע להסתדר עם סגירת הדלת, והגאון חשש לילד שמא על ידי כך יתבוה אצל חבריו, לכן לאחר הבחינה קרא לו ביחידות, ולמרות שכבר היה יהודי זקן, גחן על הארץ להראות לו כיצד יש לפתוח ולסגור את הדלת.

פדיון שבויים

מסופר על הרה"ק רבי חיים מבריסק זיע"א, שלבו הרחום התגלה במיוחד כשהדבר היה נוגע לפדיון שבויים. הוא היה מוכן להפקיר את עצמו כדי להציל נפש מישראל. בימי האנדרלמוסיה ברוסיה נתפס בבריסק בחור יהודי, באה אמו לפני ר' חיים ובכתה לפניו שילך אל הרשות להשתדל ולבקש על בנה. ור' חיים הסכים מיד. מקורביו שהיו באותו מעמד ניסו למנוע אותו ללכת, בטענה שהשעה היא שעת חירום ומי יודע אם רבינו לא יגרום בזאת רעה לעצמו. השיב ר' חיים, בואו ונחשוב חשבונו של דבר, מצות פדיון שבויים שלפנינו זה ודאי, ואין חולק על כך. אמא זו ששרויה בצער אין קץ, אף זה ודאי. ואילו גרימת רעה לעצמי אינו אלא ספק, והרי קיימא לן אין ספק מוציא מידי ודאי.

יש להגדיל את סכום התמיכה

פעם שלח הרה"ק רבי שלומיקה מזוויעהל זיע"א (יומא דהילולא כ"ו אייר) כסף ביד בתו לאלמנה אחת שהיה תומך בה לפרנסת בני ביתה. חזרה הבת וסיפרה שפגשה את

האלמנה בעת ארוחתה, ונוכחה לראות שהרחמנות עליה אינה כל כך גדולה, מאחר שראתה שמרשה לעצמה לקנות מצרכי אוכל יקרים, (כידוע רבנו לעצמו ולמשפחתו צמצם בתכלית הצמצום באופן מדהים). נענה לה הרבי, אדרבה מעתה יש להגדיל את סכום התמיכה, מאחר והיא זקוקה לדברי אוכל יקרים.

נקי כפיים ובר לבב

מסופר על הרה"ק רבי אריה לזין זיע"א, שיום אחד נכנס אדם אחד במשרד ישיבת 'עץ חיים' ועמו ספרו שבעים שנה בירושלים. נכנס ר' אריה לחדר, ראה ספר זה על השלחן והחל לעלעל בו ומצא, כי אחד הפרקים מוקדש לרבה של ירושלים הרה"ק רבי שמואל סלנט זיע"א שר' אריה העריצו. חפץ ר' אריה לרכשו ושאל למחירו, השיב לו אותו אדם, שלש לירות. הוציא ר' אריה סכום זה מכיסו ושילם לו. לימים כיתר ר' אריה רגליו וחילף היכן גר אותו אדם, טיפס לקומה הרביעית ובא אליו בטרוניה, מדוע ביקשת ממני שלש לירות בעד ספרך? ואילו באחת מחנויות הספרים מצאתי ספר זה ולידו פתק פי מחירו הנקוב הוא חמש לירות. השיב לו אותו אדם כי הצדק עמו ומחירו של הספר אמנם חמש לירות, אולם לבני ישיבה אנכי מעניק הנחה והמחיר עבורם הוא שלש לירות בלבד. השיב ר' אריה, אין אני בן ישיבה, אנכי עובד רק כמלמד בישיבת 'עץ חיים' ועמד בתוקף על כך שישלם את ההפרש במחיר.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ו אייר

רבינו סעדיה גאון ב"ר יוסף (ד"א תש"ב) רבי משה חיים לוצאטו ב"ר יעקב חי (מסילת ישרים - תק"ו)

הרה"ק רבי שמואל אליה מזוואלין ב"ר יחזקאל מקאזמיר (תרמ"ח) הרה"ק רבי שלמה מזוויעהל ב"ר מרדכי (תש"ה)

יום ראשון כ"ז אייר

הרה"ק רבי שלמה זלמן מקאפוסט ב"ר יהודה לייב (מגן אבות - תר"ס)

הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד ב"ר מאיר (תש"ד)

יום שני כ"ח אייר

שמואל הנביא בן אלקנה (ב"א תתפ"ב)

רבינו יצחק מקורבייל ב"ר יוסף (הסמ"ק - ה"א י"א)

יום שלישי כ"ט אייר

הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן

ב"ר אהרן אריה לייב (תר"י)

יום רביעי א' סיון

הרה"ק רבי מאיר הורוויץ אב"ד טיקטין ב"ר שמואל (תק"ו)

הרה"ק רבי גרשון מיאמפאלא מחכמי הקלויז דברודי (תקס"ד)

יום חמישי ב' סיון

הרה"ק רבי ישראל מויוניץ ב"ר ברוך (אהבת ישראל - תרצ"ו)

הרה"ק רבי חיים אלעזר ב"ר צבי הירש ממונקאטש (מנחת אליעזר (תרצ"ו))

יום שישי ג' סיון

הרה"ק רבי יעקב שמשון משפיטיוקע

ב"ר יצחק (תקס"א)

הרה"ק רבי יצחק מראחוב הי"ד ב"ר מאיר מקרעטשניף (תש"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
פר"ס י"ב א"י אוד"ר יסודות יסוד החר"ס על המעשים.

ספרים שנפלו (ג')

א) נפל ספר על הארץ בזמן שמתפלל תפילת שמונה עשרה, לא יגביהנו, אלא אם כן הדבר מפריעו מלכווין, דאו מותר להגביהו כשיסיים את הברכה שאוחז בה. (משנה ברורה סימן צ"ו, ס"ק ז')

ב) מנהג אנשי מעשה שמתענים כשנפול חומש על הארץ, והטעם שנדמה לסימן רע חס ושלום, ודוקא שנפל על האותיות, משא"כ אם נפל על הכריכה. (יוסף אומן עמוד 278, גנוי הקודש, עמוד מ', פרק ב', הערה ע"א, ובספר שמירת כבוד הספרים, עמוד רפ"ז, פרק ב', הערה 68, כתב וז"ל, ואפשר שהרב יוסף אומן דיבר על חומשים הנכתבים בכתב יד באשורית, ולא דיבר בחומש שנדפס. עכ"ל).

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הרה"ק רבי אליעזר זאב מקרעטשניף הי"ד

ב"ר מאיר

נלב"ע כ"ז אייר תנצב"ה

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל

מברכין חודש סיון

המולד ליל רביעי שעה 8:31

7 חלקים

ראש חודש יהיה ביום רביעי בשבת